

INSTITUTIONEN FÖR
SPRÅK OCH LITTERATURER

NYANLÄNDA ELEVER OCH ARABISKAUNDERVISNINGEN

Hur nyanlända elever i åk 6 upplever modersmålsundervisningen i arabiska och hur den påverkar deras inläring av svenska

Rasha Ajjanelhadid

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Fördjupningskurs AR1400
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt/2023
Handledare:	Andreas Hallberg
Examinator:	xx
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

Denna studie undersöker hur nyanlända elever i åk 6 upplever arabiskaundervisning. Forskningen fokuserar på elevens åsikter och erfarenheter för att utveckla effektivare undervisningsmetoder som tar hänsyn till elevernas kulturella och språkliga bakgrund. Två frågeställningar som ska besvaras är om eleverna tycker att arabiskaundervisningen är viktig och varför samt hur det påverkar deras inläring av svenska som andraspråk.

Intervjuer kommer användas i denna studie som metod för att genomföra en kvalitativ studie om nyanlända elevers upplevelser av modersmålsundervisning. Intervjuer utfördes med elever från två olika grundskolor i årskurs 6 som är engagerade i att lära sig arabiska som modersmål. En tematisk analys användes för att identifiera gemensamma teman och mönster i elevernas svar, totalt intervjuades åtta elever. För att välja deltagarna kontaktades rektorerna och vårdnadshavarna informerades via mejl om syftet med intervjuerna. Data från intervjuer transkriberades och analyserades för att dra slutsatser om elevernas åsikter om modersmålsundervisning.

Intervjuerna visar att eleverna anser att arabiskaundervisning är viktig eftersom deras modersmål hjälper dem att kommunicera med släktingar, läsa Koranen och ger dem självförtroende. Eleverna anser också att det är viktigt att behärska standardarabiska eftersom det är officiellt undervisningsspråk och det skiljer sig från vardagspråket som de pratar. Eleverna tycker att arabiskainläring positivt påverkar inläringen av svenska som andraspråk genom att öka ordförrådet och underlätta översättning från svenska till arabiska, vilket hjälper till att förstå svåra svenska ord och textinnehåll.

Nyckelord: nyanlända elever, modersmålsundervisning, svenska som andraspråk.

Förord

Detta arbete är resultatet av en intressant forskningsprocess som utforskade nyanlända elevers upplevelse av modersmålsundervisning och dess påverkan på inläring av svenska som andraspråk. Under forskningsprocessen och genom intervjuer upplevde jag olika idéer och stora mänskliga känslor som driver mig, som lärare i framtiden, att alltid vara medveten om vikten av mina elevers känslor och vad de på riktigt behöver ha, med samma medvetenhet om vikten av lärandeprocess.

Jag vill tacka alla de deltagande elever i denna studie och deras föräldrar som gjorde det möjligt för mig att samla in viktig information och data. Jag vill också tacka min handledare som har gett mig ovärderlig feedback och stöd genom hela min forskningsprocess, vilket har hjälpt mig att strukturera mina tankar och formulera mina forskningsfrågor. Jag vill ta tillfället i akt och rikta mitt djupaste tack till min familj för deras stöd och uppmuntran under hela min akademiska resa. Ert stöd har varit en källa till styrka och inspiration för mig, och jag är evigt tacksam för allt ni har gjort för att hjälpa mig att uppnå mitt mål.

Jag hoppas att denna uppsats kan bidra till en ökad förståelse av vikten av modersmålsundervisning och dess positiva effekter på inläring av svenska som andraspråk för nyanlända elever

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund.....	2
2.1 Antalet arabisktalande i Sverige.....	2
2.2 Språklagen.....	2
2.3 Nyanlända elever.....	3
2.4 Modersmålsundervisning.....	3
3 Tidigare forskning.....	4
3.1 Nyanlända och lärande.....	4
3.2 Betydelsen av modersmålet.....	4
4 Teoretisk bakgrund.....	5
4.1 Motivationsteori.....	5
4.2 Motivation hos elever i modersmålsundervisning.....	6
5 Metod och material.....	7
5.1 Urval.....	7
5.2 Datainsamling och genomförande.....	8
5.3 Databearbetning och analys.....	10
5.4 Etisk diskussion.....	10
6. Resultat.....	11
6.1 Elev 1.....	11
6.2 Elev 2.....	12
6.3 Elev 3.....	13
6.4 Elev 4.....	14
6.5 Elev 5.....	14
6.6 Elev 6.....	15
6.7 Elev 7.....	15
6.8 Elev 8.....	16
7. Analys och diskussion.....	17
7.1 Kultur och identitet.....	17
7.2 Föräldrarnas och lärares roll.....	17
7.3 Betydelsen av språklig koppling mellan arabiska och svenska som andraspråk.....	19
8. Slutsatser.....	20
8.1 Forskningsfråga 1.....	20
8.2 Forskningsfråga 2.....	20
9. Begränsning.....	21
Bilaga 1 Mejl till skolrektor.....	22
Bilaga 2 Mejl till elevernas föräldrar mot intervjun.....	22
Referenser.....	23

1. Inledning

I takt med ökande migration till Sverige blir skolmiljön alltmer mångkulturell. Nyanlända elever som pratar ett annat språk än majoritetsspråket i skolan möter ofta en utmaning när de integreras i skolan. För dessa elever kan det vara en stor utmaning att lära sig svenska som ett nytt språk samtidigt som de behöver upprätthålla sitt modersmål. Ökning av de nyanlända eleverna i svenska skolor har påverkat undervisningen och kräver nya strategier för att stödja deras inläring.

Baserat på min personliga erfarenhet när jag kom till Sverige med mina tre barn som var nyanlända elever, upplevde jag vid den tiden vad det betyder för en nyanländ elev att bevara sitt modersmål och lära sig svenska som ett nytt språk samtidigt. Därför kände jag att det var nödvändigt och användbart att forska om detta ämne. Dessutom var den främsta anledningen till mitt val av ämnet för denna forskning min läsning av tidigare studier om ämnet. Jag såg att fokus låg på vad den svenska skollagen innehåller om nyanlända elever eller hur läraren bör möta elever med olika kulturell bakgrund. Dessutom läste jag också om hur arbetsmetoden bör vara och hur det svenska skolsystemet bör möta dessa elever. Men jag kände att det fanns ett viktigt behov av att undersöka den andra sidan, nämligen vad nyanlända elever tycker om att lära sig sitt modersmål och hur de upplever det, samt vilka åsikter de har om hur arabiskaundervisning påverkar svenska språket. Med andra ord är elevens åsikt som är den centrala punkten i frågan, och inte bara fokusera på de administrativa och pedagogiska aspekterna av ämnet.

Eleven är alltid centrum för läroprocessen, så jag såg att deras deltagande, upplevelse och erfarenhet utgör en viktig central grund som pedagogerna kan utgå från för att utveckla inlärningsprocessen för nyanlända elever. Att förstå deras syn på och känslor kring modersmålet kan hjälpa lärare att utveckla effektivare undervisningsmetoder som tar hänsyn till elevernas kulturella och språkliga bakgrund. Denna uppsats undersöker därför hur nyanlända elever upplever arabiska som sitt modersmål och hur detta påverkar deras inläring av svenska som andraspråk.

Syftet med denna studie är att undersöka hur elever i arabiska som modersmål, årskurs 6, upplever undervisningen och hur de anser att lärandet av modersmålet påverkar inläringen av svenska som andraspråk. Frågeställningarna är följande:

1. Tycker eleverna att arabiskaundervisningen är viktig? Varför?
2. Tycker eleverna att den är viktig för att lära sig svenska som andraspråk?

2. Bakgrund

Antalet arabisktalande har vuxit starkt i Sverige, det började på allvar under 1900-talet när invandringen från arabiska länder ökade (Parkvall, 2009). Under 1960-talet började många invandrare från arabiska länder komma till Sverige. Dessa invandrare hade ofta arabiska som sitt modersmål och var tvungna att lära sig svenska för att klara sig i det nya landet (Parkvall, 2009). Denna situation ledde till en ökning av efterfrågan på arabiska språkkunskaper i Sverige.

2.1 Antalet arabisktalande i Sverige

Egentligen är det inte känt hur många som har arabiska som modersmål i Sverige eftersom det inte finns någon exakt statistik över antalet arabisktalande. Parkvall (2015) listar de tre största språken i Sverige. Enligt hans uppskattningar av modersmålstalare är svenska störst med 8 000 000 talare. Sedan kommer finska med 200 000 talare och därefter arabiska med 155 000 talare. Från 1980-talet fram till 2015 växte arabiska som minoritetsspråk i Sverige, särskilt med den stora flyktingvågen som kom till Sverige 2015 på grund av kriget i Syrien och Irak.

I en artikel i SvD skriver Parkvall (2018) som har undersökt detta och själv försökt uppskatta antalet genom att använda indirekta källor att antalet då var över 200 000. De arabisktalande har fördubblats på tio år, förklarar Parkvall. Men flera år har gått sedan denna uppskattning och antalet har antagligen ökat också ännu mer.

Arabiskan har spelat en allt större roll som invandrarsspråk i Sverige sedan 1960-talet. Fram till dess var det främst turkiska och grekiska som var de stora invandrarsspråken. Arabiskan började dock öka i takt med att antalet invandrare från arabländerna ökade. Det var först och främst palestinier som invandrade till Sverige på 1960-talet, men under 1970-talet kom det även invandrare från länder som Libanon, Irak och Syrien. På 1980-talet blev arabiskan det näst största invandrarsspråket i Sverige, efter finska (Parkvall, 2009).

Under 1990-talet ökade antalet invandrare från Nordafrika och arabvärlden i Sverige. Parkvall konstaterar att arabiskan är ett språk med stor spridning och många varianter, vilket gör det svårt att fastställa exakt hur många som talar arabiska i Sverige idag. Invandrarsspråken inklusive arabiska är spridda över hela landet och är koncentrerade de i storstadsområdena Stockholm, Göteborg och Malmö (Parkvall, 2015).

2.2 Språklagen

Sedan 2009 har Sverige en språklag som reglerar ställningen för svenskan och andra språk i landet. Språklagen (SFS 2009: 600) syftar till att skydda svenskan, nationella minoritetsspråk och andra språk som används i Sverige. Offentliga organisationer och myndigheter har ett ansvar för att främja och använda svenskan, nationella minoritetsspråk och svenska teckenspråket. Finska, jiddisch, meänkieli, romska och samiska är de nationella

minoritetsspråken som nämns i lagen, men lagen gäller även alla andra språk som talas i Sverige, inklusive de språk som talas av personer med invandrarbakgrund. Enligt språklagen har människor rätt att använda sina språk och samhället bör underlätta för detta, inklusive att barnen har rätt att utveckla sina modersmål (SFS 2009: 600). Samhälle skall skydda minoritetsspråken och barnen med föräldrar som tillhör en nationell minoritet har rätt att lära sig dessa språk oavsett om de har lärt sig det här språket som modersmål eller inte. Medan samhället bara har skyldighet att erbjuda barn modersmålsundervisning i föräldrarnas språk om barnet vuxit upp med detta språk i hemmet, enligt skollagen (SFS 2010: 800).

2.3 Nyanlända elever

Jag använder i denna studie begreppet nyanlända elever som enligt skollagen om svensk utbildning är nyanlända elever som är bosatta i Sverige och har uppehållstillstånd. De nyanlända eleverna ska också ha varit bosatta utomlands tidigare men är nu bosatta i Sverige (SFS 2010: 800). Fokus i denna studie med det här begreppet är enligt vad skolinspektion definierar det. Skolinspektionen (2009, s. 8) definierar nyanlända elever som elever som inte har ”svenska som modersmål och inte heller behärskar det svenska språket och som anländer nära skolstarten eller under sin skoltid”. Dessa personer ska inte ha gått i den svenska skolan mer än fyra år för att få räknas som nyanlända elever. Om eleven har överskridit fyra års skolgång så räknas denne inte längre som en nyanländ elev. Ifall eleven flyttar utomland så räknas den inte som en nyanländ elev i Sverige längre.

2.4 Modersmålsundervisning

”Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom språket utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar” (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2022).

Modersmålet spelar en viktig roll då det ger individen en bred möjlighet för förståelse och lärande. Enligt Skollagen (SFS 2010: 800) är det viktigt ”att ha ett rikt och varierat språk [...] för att kunna förstå och verka i ett samhälle där kulturer, livsåskådningar, generationer och språk möts. Att ha tillgång till sitt modersmål underlättar också språkutveckling och lärande inom olika områden”

Elever i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska erbjudas undervisning i modersmål som inte tillhör något nationellt minoritetsspråk under förutsättning att minst en av vårdnadshavarna har ett annat språk än svenska som sitt modersmål, att språket används dagligen av eleven i hemmet och att eleven har grundläggande kunskaper i språket (Lgr22, 2022). Det är rektorn som avgör om en modersmåls lärare är lämplig och att det finns minst fem elever har samma modersmål och de vill få undervisning i sitt modersmål är också ett krav.

3 Tidigare forskning

Betydande forskning har gjorts om nyanländas lärande och deras anpassning till det svenska skolsystemet. Studien kommer att behandla nyanlända elever och lärande, samt pedagogiska perspektiv på betydelsen av modersmålet.

3.1 Nyanlända och lärande

Bunar (2010) skriver i sin forskningsöversikt om modersmålsundervisningens roll för att utveckla svenska som andraspråk för nyanlända elever. Bunar drar resultat från flera akademiska studier som har undersökt ämnet. Studien har visat att modersmålsundervisningen för nyanlända elever har en stor betydelse. Modersmålsundervisning kan hjälpa nyanlända elever att förstå ämnen på deras eget modersmål, så att de inte tappar alltför mycket i ämneskunskaper på grund av att de inte har tillräckliga kunskaper i svensk språket (Bunar, 2010).

En stark förståelse och användning av modersmålet kan bidra till ökad språkförmåga och akademisk prestation på svenska. Modersmålet är också viktigt för elevernas identitet, det kan hjälpa eleverna att behålla sin kulturella identitet (Bunar, 2010). På modersmålslektionen kan den nyanlända eleven uttrycka sig bättre och på det här sättet öka sitt självförtroende. Frågan idag inte är om eleverna ska erbjudas modersmålsundervisning eller inte, utan snarare hur det ska organiseras och hur lärarens kompetens ska höjas. Dessutom är det viktigt att alla lärare i skolan aktivt arbetar med språkutveckling för att stödja nyanlända elever. I studien lyfter Bunar fram både ett individuellt och ett samhällsligt perspektiv när det gäller nyanlända elever och deras lärande. Det samhällsliga perspektivet fokuserar på normerande och strukturerande processer som påverkar skolan som helhet. Det individuella perspektivet fokuserar mer på de nyanlända elevernas egna upplevelser av skolan och hur de möter olika strukturer och relationer. Skolan inte bara har en pedagogisk betydelse, utan också en existentiell och individualiserande betydelse när det gäller tillhörighet, relationer, identitetsskapande och kultur (Bunar, 2010).

Man kan kritisera denna forskningsöversikt att den fokuserar främst på elevernas språkinläring och prestationer, och inte lika mycket på deras psykiska och sociala hälsa. Denna viktiga aspekt måste tas parallellt med vikten av lärande.

3.2 Betydelsen av modersmålet

Det finns faktorer som påverkar flerspråkiga elevers möjligheter att utveckla litteracitet och nå skolframgång, såsom föräldrars utbildningsbakgrund, socioekonomiska situation, föräldrars engagemang i utbildning och deras egna erfarenheter av litteracitet (Ganuza & Hedman, 2018). Formell undervisning är också viktig för utvecklingen av litteracitet i modersmålet och svenska, särskilt i en minoritetsspråkssituation. Forskning visar att flerspråkiga elever lär sig tidiga läs- och skrivförmågor mer effektivt på ett språk som de behärskar väl och att elever som får lika mycket undervisning på två språk har bättre

skolresultat än elever som får undervisning på bara ett språk. Dessutom visar forskning på ett ömsesidigt beroendeförhållande mellan språkliga och ämnesmässiga kompetenser i olika språk.

När det gäller modersmålsundervisning och nyanlända elever påpekar Hyltenstam (2007) vikten av att bevara och stärka elevernas förstaspråk samtidigt som de lär sig svenska. Modersmålet är en viktig resurs för andraspråksinläring så han menar att elever som har en stark kompetens i sitt modersmål också har en fördel när de ska lära sig svenska, eftersom de kan använda sina kunskaper i modersmålet för att förstå nya ord och grammatiska strukturer. Vilket en bristande utveckling i modersmålet kan leda till att eleven har svårigheter att förstå och lära sig svenska. När det gäller modersmålsundervisning för nyanlända elever, så påpekar Hyltenstam vikten av att undervisningen sker på ett sätt som är relevant och meningsfullt för eleverna. Han menar att det inte räcker med att undervisa eleverna i grammatik och stavning, utan att undervisningen också bör ha en kulturell och social dimension. Genom att koppla undervisningen till elevernas egna erfarenheter och bakgrund kan man skapa en meningsfull och relevant undervisning som också stärker elevernas identitet och självkänsla. Däremot bör modersmålsundervisning vara en del av en bredare strategi för att stödja elevernas språkutveckling och lärande.

4 Teoretisk bakgrund

Många saker spelar en viktig roll för elevens önskan att lära sig ett nytt språk eller att bli bättre på sitt modersmål. En av de viktigaste av dessa saker är motivationen eftersom motivationen är ett grundläggande skäl som uppmuntrar eleven att nå sitt mål.

4.1 Motivationsteori

Zoltan Dörnyei har skrivit om motivationens roll i språkinläring i flera böcker. Han förklarar motivations typer och dess effektivitet för språkinläraren. Så hans teori om motivationen kommer att vara en primär och viktig teori i denna studie (Dörnyei & Hadfield, 2013; Dörnyei, 1998).

Det finns olika typer av motivationer som spelar en viktig roll när det gäller språkinläring. Författarna nämner två viktiga typer av motivation. De är inre motivation och yttre motivation (Dörnyei & Hadfield, 2013).

Inre motivation är en av två motivationstyper, den inkluderar individens personliga intressen, känsla av kompetens, självbestämmande och glädje (Dörnyei & Hadfield, 2013). Dörnyei (1998) skriver också att traditionellt har inre motivation betraktats som en enda konstruktion, men det har nyligen framförts att det finns tre underkategorier inom inre motivation, dessa kan sammanfattas som följer:

- Inre motivation att lära sig: Det handlar om att engagera sig i en aktivitet för glädjen och tillfredsställelsen att förstå något nytt, stilla sin nyfikenhet och utforska världen.

- Inre motivation att uppnå: Det innebär att engagera sig i en aktivitet för att känna tillfredsställelse genom att överträffa sig själv, hantera utmaningar och uppnå eller skapa något.
- Inre motivation att uppleva stimulans: Det handlar om att engagera sig i en aktivitet för att få en känsla av behagliga sensationer och upplevelser.

Dörnyei och Hadfield (2013) beskriver också att yttre motivation som kommer i form av belöningar, betyg, beröm och påtryckningar från omgivningen formar en annan typ av motivation som påverkar språkinlärning. Dörnyei (1998) förtydligar att yttre motivation betraktas inte längre som motsatsen till inre motivation. I stället har yttre motivation delats upp i fyra typer längs ett kontinuum som sträcker sig från mer kontrollerade former till mer självbestämda former av motivation, dessa typer är:

- Den första typen är yttre reglering, vilket innebär att motivationen kommer helt från externa källor som belöningar eller hot. Detta kan inkludera exempel som beröm från en lärare eller konfrontation från föräldrar.
- Den andra typen är internaliserad reglering, där det handlar om att acceptera externa påtvingade regler som normer att följa för att undvika skuld eller obehag.
- Den tredje typen är identifierad reglering, där personen engagerar sig i en aktivitet eftersom hen värderar och identifierar sig starkt med beteendet. Detta kan ske genom att personen ser nyttan och värdet av beteendet.
- Den fjärde och mest utvecklade formen av yttre motivation är integrerad reglering. Här handlar det om valfria beteenden som är helt förenliga med individens övriga värderingar, behov och identitet. Exempel kan vara när en person bestämmer sig för att lära sig ett språk som är nödvändigt för att följa sina egna intressen och hobbyn.

De kontextuella och dynamiska faktorerna kan påverka båda typer av motivation. Vad gäller kontextuella faktorer handlar de om elevens inlärningsmiljö och kulturella faktorer. Författarna beskriver att dynamiska faktorer innefattar de faktorer som kan förändras över tid, såsom elevernas självbild, deras självförtroende, och deras engagemang i lärandeprocessen (Dörnyei & Hadfield, 2013).

4.2 Motivation hos elever i modersmålsundervisning

Inre motivation kan påverka nyanlända elevers förmåga att lära sig svenska som andraspråk genom att öka deras engagemang, intresse och självbestämmande. När elever har ett starkt intresse av att lära sig svenska blir de mer benägna att ta initiativ till att lära sig språket och att använda de tillgängliga möjligheterna för att lära sig svenska. Inre motivation kan driva dem genom deras personliga önskan att lära sig språket. Deras intresse och vilja att lära sig ett nytt språk genom att utvecklas på modersmålet kan göra dem mer benägna att söka utmaningar och öka sin språkkompetens. Inre motivation kan också påverka elevernas självkänsla positivt, vilket kan öka deras tro på sin förmåga att lära sig svenska.

När det gäller yttre motivation kan ett socialt stöd från familj och lärarna eller påtryckningar som betyg från lärare och förväntningar från föräldrar påverka elevernas motivation att lära sig svenska som andraspråk. Det är viktigt att eleverna har adekvat inlärningsmiljö och stöd som kan hjälpa dem att lära sig svenska som andraspråk på ett effektivt sätt. Om eleverna upplever att de inte har tillräckligt stöd kan detta påverka deras motivation och deras förmåga att lära sig svenska. Om nyanlända elever får positiva reaktioner och uppmuntran från sina

lärare och föräldrar när de engagerar sig på modersmålsinläring och kämpar för att lära sig svenska som andraspråk, kan detta öka deras yttre motivation och därmed deras engagemang för språkinläring. Å andra sidan om eleverna möter bristande stöd från omgivningen, kan det minska deras yttre motivation och därmed minska deras motivation att lära sig svenska.

Kulturella faktorer som är en del av de kontextuella faktorerna kan påverka elevernas motivation på olika sätt. Därför är det viktigt att skolan tar hänsyn till elevernas kulturella bakgrund och anpassar undervisningen efter deras individuella behov. Det kan också vara viktigt att skapa en inkluderande miljö där nyanlända elever känner sig bekväma att uttrycka sina åsikter och erfarenheter, vilket kan bidra till en ökad motivation att lära sig svenska.

När det gäller dynamiska faktorer kan nyanlända elevers självbild, självförtroende och identitet spela en viktig roll i deras språkinläring. När skolan hjälper nyanlända elever att ha en positiv självbild och högt självförtroende samt främjar vikten av mångfald, kan det stärka deras förmåga att lära sig svenska som andraspråk. Därmed kan det öka deras motivation att fortsätta lära sig språket och det kan också förbättra deras inlärningsresultat. Å andra sidan kan en negativ självbild eller lågt självförtroende minska deras motivation och påverka också deras inlärningsresultat negativt. Därför är det viktigt att lärare hjälper nyanlända elever att utveckla en positiv självbild och självförtroende genom att ge dem positiv feedback och tillräckligt stöd i sin språkinläring.

5 Metod och material

I detta avsnitt presenteras metoden som genomfördes i studiet för att få resultaten som besvarar på forskningsfrågorna. En kvalitativ metod är lämplig när man vill få en djupare förståelse för ett fenomen och när man vill undersöka elevernas uppfattningar och erfarenheter på ett mer detaljerat sätt. Christoffersen och Johannessen (2015) skriver om kvalitativa metoder i sin bok. Författarna betonar vikten av att välja en lämplig metod för forskningsfrågan och att vara medveten om forskarens påverkan på forskningsprocessen. De nämner att kvalitativ forskning kan genomföras inom olika områden som kommunikation, organisation och samhälle. I denna studie om nyanlända elever och modersmålsundervisning valde jag att använda en kvalitativ metod för att få en djupare förståelse av elevernas upplevelser och åsikter. Jag utförde intervjuer med nyanlända elever i årskurs 6 i två skolor och använde mig av en tematisk analys för att identifiera gemensamma teman och mönster i elevernas svar.

5.1 Urval

Forskaren måste först tänka igenom vilken målgrupp som måste ingå för att kunna samla in nödvändiga data, medan nästa steg blir att välja ut personer från målgrupp som ska delta i undersökning (Christoffersen & Johannessen, 2015). Valet var att intervjua nyanlända elever som deltar i modersmålsundervisning i arabiska. Syftet med detta var att få uppfattningen om

hur dessa elever upplever arabiska som är sitt modersmål i modersmålsundervisning, och viken nytta som elever har fått av den. Undersökning gjordes i grundskolor så valet var att intervjua nyanlända elever i årskurs 6 från två skolor för att få en fördjupad bild av deras upplevelse av modersmålsundervisning. Genom att intervjuerna genomfördes i två olika skolor kunde det ge en djupare dimension och mer omfattande studie. Skolornas namn har ändrats till bokstäver, M för den första skolan och K för den andra skolan.

Antalet elever som deltar i att lära sig arabiska som modersmål i båda skolorna är inte litet, men jag måste välja de elever som uppfyller villkoren för nyanlända elever, vilket jag förklarade, se 3.3. På grund av detta är antalet elever fem i den första skolan, M-skolan, och tre elever av den andra skolan, K-skolan. Det innebär att antalet intervjuade elever är åtta elever.

För att kunna välja deltagarna kontaktade jag först rektorn. Jag kunde prata direkt med M-skolans rektor och berätta om mitt examensarbete och dess syfte eftersom jag har börjat min verksamhetsförlagda utbildning (vårterminen 2023) hos dem, medan jag kontaktade K-skolans rektor via mejl (se bilaga 1). Via mejl kontaktade jag vårdhandshavare efter att jag fick deras mejl från ledningen, då informerade jag dem om undersökning och syftet med intervjuerna som jag ville genomföra med deras barn (se bilaga 2). Jag träffade eleverna som jag skulle intervjua en gång efter en modersmålslektion, i samförstånd med skolan och modersmåls lärare, och det var inför intervjun. Jag presenterade mig själv och förklarade för dem varför jag skulle intervjua dem. Det är viktigt att träffa dem för att skapa en atmosfär av kommunikation mellan oss. Information om deltagarna finns i tabell 1.

Tabell 1: Information om deltagarna

Deltagarnas nummer	Kön	Hemland	Tid i Sverige	Intervjuns längd	Spelades in/ antecknades
1	Pojke	Syrien	3 år	13 min	Spelades in
2	Flicka	Syrien	4 år	15 min	Spelades in
3	Pojke	Irak	4 år	15 min	Spelades in
4	Flicka	Syrien	4 år	12 min	Spelades in
5	Flicka	Irak	3,5 år	16 min	Spelades in
6	Flicka	Syrien	1,5 år	17 min	Antecknades
7	Pojke	Syrien	3 år	16 min	Antecknades
8	Pojke	Syrien	3 år	15 min	Antecknades

5.2 Datainsamling och genomförande

Intervjun är en lämplig metod i forskning speciellt när forskare vill få insikt och förståelse om människors åsikter, känslor, uppfattningar och erfarenheter (Denscombe, 2011). Jag har valt att göra en kvalitativ studie som syftar till att undersöka vad nyanlända elever i årskurs 6 i två olika grundskolor tycker om modersmålsundervisning och varför de tycker så. För att uppnå syfte har jag valt att använda mig av en intervjuetodik för datainsamlingen.

Det är viktigt att vara uppmärksam på kroppsspråket eftersom det kan avslöja relationer och känslor. Det är nödvändigt att kunna uppfatta tecken på att informanten är uttråkad, trött, arg, förnärad eller förvirrad (Christoffersen & Johannesen, 2015, s. 90). Målet var att eleverna ska känna sig bekväma, trygga och prata fritt. Det är viktigt att forskaren är uppmärksam på deltagarnas känslor genom att övervaka deras reaktioner och svar. Under intervjuerna dokumenterades elevernas svar på två sätt, några intervjuer spelades in och anteckningar tas i andra några intervjuer. Alla dessa elever visste när jag träffat dem första gång, som jag berättat redan, vad syftet med intervjun är och att intervjun skulle spelas in. Trots att elever visste detta, var jag tvungen att stänga av inspelning under tre intervjuer. Anledning till att några intervjuer inte spelades in är för att några elever inte kände sig bekväma under samtalet och blev lite stressade. Därför valde jag att anteckna deras svar i stället för att spela in samtalet.

Genom att observera hur intervjupersonerna talar om olika ämnen i specifika sociala situationer kan vi öka vår kunskap avsevärt (Alvesson, 2011). För att samla in data har jag valt att intervjua eleverna enligt en semistrukturerad intervjuguide som jag hade utvecklat i förväg. Antalet av intervjuer var begränsat också för att kunna gå på djupet och nå en större förståelse av informanternas upplevelser, erfarenheter och situation av modersmålsundervisningen, samt reflektionen av detta på deras utveckling, inklusive deras utveckling på svenska.

Samma frågor ställdes till eleverna på båda skolorna. Frågorna var tre slutna och alla andra frågor var öppna, vilket innebär att eleverna inte begränsades av förbestämda svar och därmed kunde ge mer detaljerade svar. Valet var att eleverna kunde svara fritt utan att ha olika alternativ för varje fråga för att välja ett av dem. Målet var att eleverna skulle kunna uttrycka sina åsikter och upplevelse som de vill. Frågorna rörde sig om elevernas uppfattningar om modersmålsundervisning, vad de tyckte om modersmålsundervisningen och om de kunde ge exempel på tillfällen där de upplevde att de fick nytta av modersmålsundervisningen. Under intervjuerna ställdes också följdfrågor för att få mer information och förtydliganden på elevernas svar.

För att skapa en trygg och bekväm atmosfär under intervjuerna, genomfördes de individuellt och platsen för intervju i båda skolorna är rummet där de har modersmålsundervisning. Platsen är mycket lämplig för eleverna och forskningsämnet. Målet är att eleverna känner sig bekväma där, vilket ger eleverna en känsla av trygghet och bekantskap med miljön och hjälper dem att komma ihåg detaljerna i modersmålsundervisning som de får i det här rummet. Vid genomförandet av en intervju är situationen eller ramen främst relaterad till den plats där själva intervjun äger rum (Christoffersen & Johannesen, 2015, s. 89). Under varje individuell intervju med varje elev togs hänsyn till elevernas kroppsspråk och ansiktsuttryck för att utläsa deras reaktioner på frågor. Jag försökte skapa en trevlig atmosfär med eleverna innan vi startade för att förhindra att de blev nervösa över att prata med mig. Intervjuerna ser ut mer informella samtal men fokuserade på innehållet och forskningsfrågor. Eleverna fick tillräckligt med tid att svara på frågorna och jag visade intresse för deras svar genom att ställa följdfrågor. Intervjuerna genomfördes på arabiska och eleverna fick svara på frågor på arabiska som är deras modersmål, och ibland dök det upp några svenska ord som eleverna använde under samtalet för att bekräfta innebörden av samma ord som de nämnde på arabiska.

Eleverna fick svara på samma frågor i båda skolorna, intervjun började med tre slutna frågor som gäller om bakgrund:

1. Vilket land kommer du ifrån?
2. Vilket språk pratar du hemma?
3. Hur länge har du bott i Sverige?

Efter de stängda frågorna ställdes de öppna frågorna:

1. Vad tycker du om modersmålsundervisning, och varför tycker du så?
2. Vill du personligen lära dig ditt modersmål eller var det inte ditt val?
3. Har du nytta av modersmålsundervisning när du har lärt dig svenska som andraspråk?
4. Kan du ge exempel på tillfällen då du har haft nytta av att kunna ditt modersmål i skolan eller i det praktiska livet?
5. Vilka utmaningar och svårigheter möter du i modersmålsundervisning?
6. Vad är dina tips till andra nya nyanlända elever om modersmålsundervisning?

5.3 Databearbetning och analys

Under denna fas transkriberade jag mina intervjuer som spelades, vilket möjliggör att analyseras data mer noggrant. Under arbetet försökte jag att vara noggrann med att skriva alla detaljer. Jag hade försett varje elev med ett nummer i stället för namnen. Jag läste anteckningarna som jag skrev för andra intervjuer flera gånger för att inte missa något av det som elever berättade om, och samma sak gjorde jag med de inspelade intervjuer. Efter detta övergick arbetet till att kategorisera elevernas svar i olika teman. Jag analyserar elevernas svar för att kategorisera dem och kunna dra slutsatser om elevernas åsikter om modersmålsundervisningens nytta, samt för att hitta liknande mönster och skillnader. När alla svarar identifierats, delades data upp i mindre enheter och likheter och skillnader mellan elevers svar blev tydligare. Slutligen, efter att svar hade identifierat och organiserat, analyserades data för att beskriva och förklara de resultaten som upptäckts.

5.4 Etisk diskussion

Jag utgår från Vetenskapsrådets etiska principer för samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådet (2002) har definierat fyra huvudkrav som jag följer:

- Informationskravet: Jag har informerat de berörda personerna om min studie genom att skicka mejl där jag tydligt förklarade syftet med forskningen. Eftersom deltagarna var omyndiga, fick deras vårdnadshavare ge sitt samtycke.
- Samtyckeskravet: Jag har säkerställt att deltagarna och deras vårdnadshavare hade möjlighet att fritt bestämma om de ville delta i studien. Jag informerade dem om innehållet i min undersökning, och de valdes ut gav sitt samtycke.

- Konfidentialitetskravet: För att skydda elevernas identitet i min studie garanterar jag att all information jag samlar in behandlas konfidentiellt. Endast jag har tillgång till den insamlade informationen. I studien kommer att refereras till elever med siffror i stället för deras riktiga namn.
- Nyttjandekravet: För att följa nyttjandekravet kommer allt material som samlats in endast att användas för forskningsändamål i min studie.

Jag har också varit medveten om att eleverna jag har intervjuat är nyanlända och därmed mer sårbara än andra elever. Därför har jag varit extra försiktig när jag ställde mina frågor och var noga med att inte pressa dem till att svara på något som de inte ville eller kände sig obekväma med.

6. Resultat

I detta avsnitt presenterar jag resultaten som jag har fått genom nyanlända elevers svar i de intervjuer som gjordes i båda skolorna. Fem intervjuer av dessa intervjuer spelades in och tre intervjuer som är med elev 6, 7 och 8 antecknades. Det följande är de viktiga delarna som kom ut av varje elevs svar under intervjun.

6.1 Elev 1

Min första intervju var med en pojke (elev 1) som lämnade Syrien på grund av kriget och bodde på flera platser innan att bo i Sverige för tre år sedan. Elev 1 följer alltid lektionerna i sitt modersmål och han sa att

بالأول كانت رغبة أهلي إنني أتعلم عربي بعدين أنا كمان صار بدي
I början var det mina föräldrars önskan att jag skulle lära mig arabiska, men sedan
blev det också min egen önskan

Elev 1 förklarade att han tidigare hade svårigheter med att skriva på arabiska och han sa

ماكنت بعرف أكتب بالعربي قبل لأنو غبت عن المدرسة كثير في بلدي وبعدين انتقلنا
لتركيا بس تدريس العربي في السويد ساعدني أتعلم أكتب صح
Jag kunde inte skriva på arabiska på grund av min långa frånvaro från skolan i
mitt hemland och sedan vår flytt till Turkiet, men arabiskaundervisningen i
Sverige hjälpte mig att lära mig att skriva korrekt

Elev 1 berättade för mig att det inte var lätt i början, men med tiden kände han att han utvecklades i sitt lärande av språket. Elev 1 sa

كان صعب علي أتعلم أقرأ وأكتب بالعربي بالأول بس بعدين تحسنت بالعربي وهالشي
ساعدني أفهم السويدي أكثر

Det var svårt att lära mig att läsa och skriva på arabiska i början, men med tiden utvecklades mitt arabiska språk och det hjälpte mig också att förstå det svenska språket bättre

Elev 1 förklarade också att hans föräldrar uppmuntrade honom att lära sig arabiska för andra skäl, han sa

أهلي بدن انو أعرف أقرأ القرآن وأقدر أحفظ شوي من آياتو
Mina föräldrar ville att jag skulle kunna läsa Koranen och memorera några av
dess verser

6.2 Elev 2

Den andra intervjun var med en tjej (elev 2) som har bott i Sverige i fyra år. Hon lämnade Syrien med sin familj under kriget. Elev 2 bodde i Sudan innan hon kom Sverige. Elev 2 sa att

أهلي بقولوا انو كثير مهم أنا واخوتي الصغار نضل نحكي عربي بالبيت منشان ما ننساها لبعدين
Mina föräldrar säger att det är viktigt att jag och mina småsyskon fortsätter att prata arabiska
hemma så att vi inte förlorar det i framtiden

Hon förklarade att kunna lära sig arabiska som modersmål är mycket fördelaktigt för henne. Hon sa att

كل شي عم اتعلموا عربي هون ماكنت بعرف عنو شي من قبل
Allt jag lär mig om det arabiska språket nu visste jag inget om tidigare

Elev 2 berättade att hon naturligtvis kan prata samma föräldrars dialekt, men att lära sig standardarabiska är helt annorlunda. Hon kommenterade

هلق صرت بقدر أكتب أحسن وصرت أفهم أكثر شو يعني قواعد وعن شو بتكون
Jag kan nu skriva bättre och förstå mer om vad grammatik handlar om

Elev 2 uttryckte sin önskan att fortsätta att lära sig arabiska som sitt modersmål eftersom det hjälper henne att förstå svenska snabbare,

لما بفهم معنى الكلمات السويدية الصعبة بالعربي بصير بفهم النص أسرع
När jag förstår betydelsen av svåra svenska ord på arabiska kan jag förstå texten snabbare

Det var tydligt att hon var glad och nöjd över att få undervisning i sitt modersmål. Elev 2 tillade

لما تعلمت شو يعني فعل و فاعل ومفعول به وحروف جر بالعربي وقتا فهمتن كمان بالسويدي
När jag lärde mig vad verb, subjekt, objekt och prepositioner betyder på arabiska förstod jag vad
det betyder på svenska

Hon kände sig mer självsäker när hon kunde använda sitt modersmål och svenska på ett bra sätt. Under intervjun kände jag att hon var stolt över sitt modersmål, hon sa:

كثير بهمني أقدر أقرأ وأكتب بالعربية الفصحى وكمان أفهم القواعد بس كمان هالشي مهم لانو العربي
يعبر عن نفسي

Det är viktigt för mig att kunna läsa och skriva på standardarabiska samt att förstå grammatik, men
det är också viktigt eftersom arabiska uttrycker vem jag är

När hon blev tillfrågad vad hon menade med detta svarade hon

عيلتي وكل قرابييني بيحكوا عربي وأنا لازم ضل أعرف عربي كويس ومأنسى
Min familj och alla mina släktingar talar arabiska och jag måste behärska arabiska väl och inte
glömma bort den

6.3 Elev 3

Eleven 3 var en kille som kom från Irak till Sverige för fyra år sedan. Under intervjun märkte jag att elev 3 var självsäker och avslappnad och intresserad av de frågor som ställdes. När det gäller hans modersmålsinläring sa eleven 3 att

كثير حلو ، حلو بجد
det är roligt, mycket roligt

och tillade att

كثير أحس إني مرتاح بدروس العربي ووقت أتعلم عربي أصير أعبر أحسن حين أحكي عربي
Jag känner mig mycket bekväm i arabiska lektioner och när jag lär mig arabiska uttrycker mig
bättre när jag pratar arabiska

Eleven 3 verkade engagerad i att lära sig arabiska. Elev 3 förklarade

مو بالسهل أتعلم العربي لأن في فرق بين شنو يعلمونا وقت يدرسونا وبين اللغة يلي نحكيها كل يوم
Det är inte lätt att lära mig arabiska eftersom det finns skillnad på vad de lär oss och det språk vi
pratar varje dag

Han berättade att hans föräldrar också hjälper honom att öva på att skriva på arabiska och förstå grammatik, förutom modersmålsundervisning i skolan. Med glädje och positiv energi sa elev 3

حين صرت أقدر أكتب عربي اكثر قدرت أرسل لولاد عمي الي يعيشون بالعراق واحكي معن بالفيس
والواتس وما احتاج أهلي يساعدون
När jag blev bättre på att skriva på arabiska kunde jag skriva och kommunicera via Facebook och
Whatsapp med mina kusiner som bor i Irak utan att behöva hjälp från mina föräldrar

Elev 3 var stolt över vad hans svenska språklärare sa till honom, elev 3 sa

أستاذ السويدي حكالي لما صرت أفهم أحسن بالعربي صرت أفهم أحسن مقاطع دروس السويدي
Min svenska språklärare sa att när jag blev förstå bättre på arabiska förstod jag bättre texter på
svenska

6.4 Elev 4

Elev 4 var en tjej som har bott i Sverige i fyra år sedan efter hon kom från Syrien, hon sa att

أهلي هنن بدن أتعلم عربي بس أنا ما كان بدي
Det är mina föräldrars önskan att jag ska lära mig arabiska, inte min egen

Elev 4 berättade för mig att hon skulle vara mer nöjd om modersmålsundervisningen om den skulle ske under skoltid i stället för efter en lång skoldag, hon sa

كثير بصير بدو تركيز وتعب إني أفهم القواعد وأفهم الدروس بعد ما منكون داومنا يوم طويل بالمدرسة
Det är ansträngande att fokusera och förstå all information som rör grammatik och lektioner efter en lång skoldag

Elev 4 sa att hon är bra på svenska som andraspråk, men har ännu inte fått ett A betyg och hon kämpar för att få högre betyg. Därför förklarade hon att

أهلي بشجعوني أجي لدروس العربي هنن مفكرين انو هاد بخليني اتطور بالسويدي كمان ووقتا باخذ
علامات عالية بالتنتين
Mina föräldrar uppmuntrar mig att delta i arabiskalektionerna. De tror att det kommer att hjälpa mig att utveckla i svenska språket och därmed få bra betyg i båda ämnena

6.5 Elev 5

Elev 5 var en flicka som kom från Irak och har bott i Sverige i ungefär tre och ett halvt år. När elev 5 tillfrågade om modersmålsinläring, svarade hon

كثير شي رائع ببسحولنا نتعلم عربي لغتنا هني بالسويد كثير أحسها ضرورية
Det är fantastiskt att vi har rätt att lära oss arabiska, vårt språk, här i Sverige, jag känner att mitt modersmål är nödvändigt

Elev 5 svarade positivt från början och när jag frågade henne varför hennes modersmål var viktigt för henne, svarade hon:

بالحصص هون كثير أحس براحة وأقدر أقول أي شي أريد أقوله من غير ما أستحي إني أنطق غلط ولا
كل الجملة ماتكون صح
I lektionerna känner jag mig mer bekväm och kan säga vad jag vill utan att skämmas för att jag uttalar fel eller alla meningar inte är korrekta

Hon tillade snabbt

أنا أقدر أقرأ عربي ممتاز
Jag läser arabiska utmärkt

Det verkade som att den femte eleven var helt i harmoni med sina klasskamrater som också har samma modersmål, vilket gav en anledning till att den femte eleven trivs bra i arabiskalektionerna. Den femte eleven förklarade att hon har stor uppmuntran från sina föräldrar att lära sig arabiska. Hon sa

أني كثير صرت أحسن بالعربي والحين أقدر أقرأ كتب وقصص بالعربي لاختواتي الصغار في البيت أني
أقرأ وهن يستمعون

Jag har utvecklat mycket i språket och kan nu läsa böcker och berättelser på arabiska för mina småsyskon hemma, jag läser och de lyssnar

Eleven 5 förklarade att hon pratar svenska bra och är glad över att kunna prata mer än ett språk. Hon sa

أحس اشي حلو إنني بعرف عربي وسويدي بقدر اكتب بالعربي لاقاربي ببلدي وأقدر أحكي سويدي مع
رفقاتي هنا بالمدرسة

Det är vackert att jag behärskar både arabiska och svenska, jag kan använda arabiska för att skriva till mina släktingar i mitt hemland och jag kan prata svenska med mina vänner i skolan

Den femte eleven känner att hon har utvecklat i båda språken parallellt och att användningen av översättning från svenska till arabiska har hjälpt henne att bli bättre på att förstå läsning och hörförståelse på svenska.

6.6 Elev 6

Elev 6 är en tjej som kom från Syrien och har bott i Sverige i ett och ett halvt år. Hon var blyg och kände sig stressad inför att spela in intervjun, trots att hon hade accepterat det. Därför slutade jag inspelningen och började skriva anteckningar för att hjälpa henne att prata fritt. Hon berättade för mig i början av intervjun att hon hade kommit till Sverige för bara ett år och sex månader sedan, och därför är hennes kompisar bättre på svenska än hon är. Hon menade hennes kompisar som är nyanlända elever och som har arabiska som modersmål. Hon förklarade att hon lämnade skolan på grund av kriget i Syrien när hon var liten och eftersom hennes pappa dödades där. Hon var tvungen att flytta med sin mamma och bror till Turkiet.

I Turkiet var utbildningen för flyktingar svag och oregelbunden, så hon förlorade mycket studietid för arabiska som är hennes modersmål. Men hon tillade att hon inte missar några lektioner i modersmålet nu förutom när hon är sjuk. Hon vill ta igen allt det hon har missat. Hon förklarade att modersmålsundervisning hjälper henne att lära sig läsa och skriva och hon är glad över det. Hon bekräftade att hon fortfarande behöver mer för att förbättra sina språkkunskaper. Hon önskade att hon kunde få fler arabiskalektioner per vecka för att lära sig språket snabbare. Hon anser att en lektion inte är tillräcklig för att lära sig på ett snabbt sätt. Hon sa att hon försöker öva läsning hemma och hon hoppas att hon kan läsa bra för att kunna läsa böcker och Koranen också.

6.7 Elev 7

Elev 7 är en pojke som lämnade Syrien med sin familj på grund av kriget och bodde på olika städer i Libanon innan att anlända till Sverige. Han har bott i Sverige för tre år sedan. Eleven 7 sa att hans föräldrar uppmuntrade honom att lära sig sitt modersmål formellt i skolan. Han var inte övertygad om arabiskainläring skulle vara till nytta för honom här i Sverige. Han sa att han först var överens med sina föräldrar att börja delta i

arabiskalektioner men om han kände att han inte ville fortsätta skulle han sluta att delta. Han log med en vänlig leende och sa sedan till mig att han nu gillar att lära sig sitt modersmål eftersom han är med sina vänner på arabiskalektionerna. Han förklarade att hans vänner intresse för att lära sig sitt modersmål uppmuntrade honom att fortsätta med dem. I själva verket beskrev han för mig att det var svårt för honom att läsa böcker på svenska eftersom det var tråkigt på grund av svåra ord eller meningsstrukturer som han inte förstod. Han tillade sedan att när han började läsa berättelser på arabiska och förstod budskapet i varje berättelse blev läsningen roligare för honom. Därför försöker han nu läsa böcker på svenska och försöker översätta svåra ord till arabiska för att förstå betydelsen bättre. Elev 7 tillade också att läsförståelsen blev tydligare när han översatte eller kopplade betydelseerna mellan arabiska och svenska.

6.8 Elev 8

Elev 8 är en pojke som hade bott i Sverige i tre år. Han lämnade sitt hemland Syrien med sin familj och bodde i två olika länder innan han kom till Sverige. Elev 8 uttryckte att han stödde sin familjs önskan att han skulle lära sig sitt modersmål. Han sa att hans far hade arbetat som lärare i Syrien i många år och att elev 8 förstod betydelsen av att lära sig arabiska genom sin fars ständiga tal om böcker och noveller. På grund av detta var hans engagemang för att fortsätta lära sig arabiska som sitt modersmål något han hade vuxit upp med hemma. Eleven 8 var inte nöjd med att modersmålsundervisning bara sker en gång per vecka. Han fortsatte med att säga att det finns olika delar av det arabiska språket som vi måste lära oss, och en enda lektion är inte tillräckligt för det. I själva verket visade elev 8 att han förstod vikten av arabiska språket och allt som det innebär. Han berättade för mig att han fick höga betyg i arabiska. När jag frågade honom om hur det påverkade hans inläring av svenska sa han att när han känner sig mer självsäker att han kan sitt modersmål, då ökar hans vilja och förmåga att utvecklas mer i svenska språket. Han tillade att hans svenska språklärare har märkt att han kan förstå snabbare eftersom han har ett större ordförråd, och detta uppmuntrade honom mer att fortsätta lära sig språket och utveckla sig själv. Elev 8 sa att svårigheterna med att lära sig språket finns i båda språken, men eftersom han har en bra språklig kunskap i sitt modersmål, kunde detta hjälpa honom att utvecklas bättre i svenska språket.

7. Analys och diskussion

Med stöd av relevanta källor med ämnet i denna studie analyserar jag elevers svar. Jag analyserar resultaten genom deltagarnas svar som speglar de viktigaste aspekterna som de upplever och påverkar deras inläring av arabiska som modersmål och svenska som andraspråk.

7.1 Kultur och identitet

Eleverna betonade vikten av att behärska både svenska och sitt modersmål. De ser sitt modersmål som en viktig del av sin identitet och ville inte tappa bort det. Det var tydligt under intervjuer med många av elever till exempel elev 2, 3 och 5 som bekräftade att de inte vill förlora arabiska för att det är deras familjers och släktingars språk. Dessa elever anser också att modersmålsundervisning hjälpte dem att utveckla sitt skrivande på arabiska och därmed utvecklade deras förmåga att kommunicera med sina släktingar genom sociala medier. Här blir Dörnyeis teori tydlig genom att inre motivation driver elever för att lära sig språket genom deras personlig önskan, deras intresse och vilja att utveckla deras modersmål. Detta kan ha motiverat dem att söka möjligheter att lära sig språket och hålla det vid liv. Deras inre motivation stimulerar dem mer att lära sig modersmålet.

En viktig aspekt som framkommer i intervjuerna är hur kultur och identitet påverkar modersmålsinläringen. Två av eleverna, elev 1 och 6, nämnde att en av anledningarna till att de vill lära sig arabiska är deras önskan eller deras föräldrars önskan att de ska kunna läsa och memorera koranen korrekt. Detta bekräftar det kulturella inflytandet på modersmålsinläring, och speglar påverkan av yttre motivation på elevers inläring av språket. Detta innebär att det stämmer överens med motivationsteorin och gör den till en relevant analysmodell för materialet.

Samtidigt var elever medvetna om att svenska var viktigt för att delta i skolan och i det svenska samhället. Alla elever visade intresse för att förbättra sina kunskaper i svenska språket såsom elev 5 som såg glad ut att hon kan använda båda språken och att svenska är viktigt för att hon ska kunna kommunicera med sina kompisar i skolan. Därmed kan det vara viktigt att skapa en miljö som främjar en känsla av inkludering och respekt för elevernas ursprungskultur samtidigt som man stöttar deras integration i det svenska samhället. För alla elevers positiva utveckling är det en grundläggande förutsättning att kunna utveckla en trygg identitet (Ebeling & Otterup, 2018, s.71). Allt detta ger eleverna ett bra verktyg för att navigera mellan sina olika identiteter och kulturer, och därigenom stärka sin självkänsla och självbild. Dessutom stämmer det med tidigare forskning, så att skolan har en existentiell och individualiserande betydelse när det gäller elevens identitet och kultur (Bunar, 2010).

7.2 Föräldrarnas och lärares roll

Motivationen för elevens modersmål påverkas av flera faktorer, inklusive relationen till läraren, familjens inställning och språklärares attityder (Ladberg, 2000). Det framgick

väldigt tydligt av intervjuer att elevers föräldrar spelar en viktig roll i deras barns modersmålsinläring. Orsakerna bakom föräldrarnas stöd till sina barns inläring av modersmålet varierar, men föräldrarnas huvudmål är detsamma att deras barn inte ska förlora sitt modersmål. Här blir det tydligt att föräldrars roll kan anses vara en yttre motivation som påverkar deras barns inläring av språket.

Alla elever svarade att deras föräldrar uppmuntrade dem att delta i den officiella modersmålsundervisningen i skolan och att ingen förälder motsatte sig modersmålsundervisningen. Genom intervjuerna som gjordes kan det nämnas olika anledningar till att föräldrarna stödde sina barns lärande av modersmålet. Elev 2 nämnde att föräldrarna uppmuntrade henne till att prata arabiska hemma och också lära sig modersmålet så att hon och hennes små syskon inte skulle förlora arabiskan som modersmål i framtiden. Det kan sägas att det är en form av identitet som föräldrarna vill bevara.

Elev 4 sa att hon inte ville lära sig modersmålet, men det var hennes föräldrars önskan och huvudorsaken till detta var att hon skulle behärska arabiskan för att det skulle återspeglas i hennes inläring av svenska språket samt för att hon kan få höga betyg i båda ämnena och därmed högre totalpoäng. På grund av att elevers föräldrar kom från en annan bakgrund än Sverige kan betyg kanske ha en stor betydelse för deras barns framtid. Om det är så kan detta vara en typ av press på eleverna så att de alltid känner att de måste uppnå höga prestationer. I så fall räknas det som yttre motivation genom påtryckningar från omgivningen för att få ett högt betyg.

Det är tydligt att föräldrarnas positiva roll inte bara är genom att uppmuntra sina barn att lära sig modersmålet i skolan utan också att föräldrarna försöker hjälpa sina barn att öva på att skriva, läsa och förstå grammatik hemma. Elev 3 bekräftar detta när han sa att hans föräldrar hjälper honom genom att han övar att skriva mer hemma. Han sa att han nu blir bättre och kan skriva och kommunicera med sina släktingar utan hjälp från sina föräldrar. Elev 5 bekräftar också att föräldrarnas uppmuntran spelar en viktig roll i hennes förbättrade läsförmåga och att hon läser arabiska berättelser för sina syskon hemma och detta ger henne en stark motivation att fortsätta lära sig språket. Elev 8 har en god upplevelse av arabiska som modersmål hemma eftersom hans far arbetade som lärare och alltid pratade om arabiska böcker och romaner, vilket gav honom en god kunskap om det arabiska språket och intresse för det.

I själva verket är lärarnas roll lika viktig som föräldrarnas roll, som nämnts i intervjuerna. Det faktum att eleverna uppmuntrar varandra till att delta i modersmålslärandet spelar en stor roll, som i fallet med elev 7. Elever kan få utrymme för att uttrycka sig själva under modersmålslärandet, vilket är tydligt från vad elev 3 och elev 5 sa när de kände sig bekväma och uttryckte sig själva utan att känna sig blyga för att uttala sig felaktigt. Den svenska språkläraren spelar en positiv roll och det framgick av intervjuerna. Elev 3 och elev 8 var stolta över sig själva eftersom de hade fått positiva kommentarer från språkläraren i svenska, där läraren visade sin beundran och att de var nöjda med sina elevers utveckling i det svenska språket på grund av att elever behärskade sitt modersmål, vilket hjälpte dem att ha en större ordförråd eller förstå snabbare.

Föräldrarna och läraren spelar en viktig roll i elevernas modersmålsinläring genom att stödja och främja deras språkutveckling på olika sätt. Föräldrar och lärare formar den yttre motivationen för elever som intervjuades, Detta stämmer överens med att motivationen för språkinläring och det sociala stödet från omgivningen spelar en viktig roll (Dörnyei & Hadfield, 2013). Här blir det tydligt att yttre motivation spelar en positiv roll, särskild när det stämmer med inre motivation hos elever. Det är viktigt att involvera föräldrarna och läraren i elevernas språkinläring för att uppnå optimala resultat. De både har en betydande inverkan på nyanlända elevers modersmålsinläring och språkutveckling på arabiska som modersmål och svenska som andraspråk. Det är viktigt att nyanlända elever får stöd och uppmuntran på både sitt modersmål och svenska, och att de i skolan och hemma har tillgång till resurser och stöd för att kunna utveckla sina språkkunskaper på arabiska och svenska samt att bevara sin kulturella identitet.

7.3 Betydelsen av språklig koppling mellan arabiska och svenska som andraspråk

Eleverna anser att kopplingen mellan arabiska som modersmål och svenska som andraspråk är viktig. Dessa elever har kunnat dra nytta språkligt av kopplingen mellan de två språken. Elev 2 betonade att hennes utveckling i arabiska som modersmål och hennes förståelse av dess grammatik hjälpte henne att förstå vad som motsvarade på svenska som andraspråk, såsom verb, subjekt och objekt. De flesta eleverna bekräftade att översättningen från svenska till arabiska gjorde det lättare att förstå textinnehållet. Elev 7 nämnde att översättningen mellan de två språken hjälpte honom att förstå textens innebörd tydligare och gjorde läsning av berättelser mer underhållande. Elev 8 sa att hans språkliga förråd på arabiska hjälpte honom att utvecklas snabbare i svenska språket. Å andra sida var det tydligt att vissa av dem inte var nöjda med den tidsram som anges för arabiskalektioner, till exempel önskade elev 4 att modersmålsundervisning skulle ingå i skoldagen i stället för efter en lång skoldag, medan andra ansåg att en lektion i veckan inte var tillräckligt för att ta till sig alla moment i arabiska, som elev 6 och elev 8.

8. Slutsatser

Med detta avsnitt kommer jag att svara på mina forskningsfrågor med hjälp av resultat som har kommit genom undersökningen som gjordes om nyanlända elevers upplevelse av modersmålsundervisningen och hur den påverkar deras inläring av svenska.

8.1 Forskningsfråga 1

Tycker eleverna att arabiskaundervisning är viktig? Varför?

Denna studie visar att elever upplever arabiskaundervisning på ett positivt sätt och dessa elever har en positiv inställning till modersmålsundervisningen. Alla elever i denna studie anser att det är viktigt att de lära sig sitt modersmål och arabiskaundervisning är nödvändigt, viktigt och även rolig. Två av dessa elever hade inte initialt någon önskan att delta i arabisk undervisning, men de blev övertygade om vikten av att delta senare.

Eleverna ger flera skäl till att de anser att arabiskaundervisning är viktig och nödvändig för dem. Arabiskan är deras familjs och släktingars språk, så det är enligt dem viktigt att inte förlora det och att utveckla sina färdigheter i språket för att kunna skriva och kommunicera med sina släktingar. De anser också att det är viktigt att behärska standardarabiska eftersom det är officiellt undervisningsspråk och det skiljer sig från vardagsspråket som de pratar. Vissa elever påpekar också att det är viktigt att lära sig arabiska för att kunna läsa och memorera Koranen, vilket anses vara en viktig bok i deras religion och kultur. Eleverna hävdar att arabiskainläring ger dem större självförtroende och frihet i uttryck, vilket i sin tur bekräftar deras identitet och stolthet över sig själva och hindrar dem från att isolera sig.

8.2 Forskningsfråga 2

Tycker de att det är viktigt för att lära sig svenska som andraspråk?

Resultaten i denna studie är positiva när det gäller hur elever upplever påverkande av arabiskaundervisning på svenska som andraspråk. Eleverna visar en inre motivation att lära sig båda språken. Eleverna nämner att föräldrarna och lärarna är viktiga resurser som ger ett starkt stöd och hjälper dem att utveckla deras modersmål som de upplever på ett positivt sätt i inläring av svenska. Eleverna betonar att deras utveckling i arabiska ger dem en bredare språkkunskap och därmed en större ordförråd, vilket gör att inläring av svenska blir lättare och snabbare. Detta bekräftades enligt elever av de positiva kommentarerna som elever fick från svenska språklärare om deras språkliga utveckling på svenska som andraspråk på grund av deras goda språkkunskap i arabiska. De flesta eleverna betonar också vikten av översättning från svenska till arabiska, där översättningen hjälper dem att förstå svåra svenska ord och därmed underlättar

förståelsen av textinnehållet, detta gör läsningen av svenska texter tydligare och enklare för dessa nyanlända elever.

9. Begränsning

En begränsning i denna uppsats är att den enbart fokuserar på nyanlända elevers upplevelse av arabiskaundervisning och dess påverkan på deras inläring av svenska som andraspråk. Andra faktorer som kan påverka deras språkinläring, som till exempel deras bakgrund, föräldrars utbildning och socioekonomiska status, har inte tagits upp i denna studie. Dessutom, om studien genomförs på än mer två skolor, med ett större antal elever kan detta ge andra resultat. Det är möjligt också att om intervjufrågorna ställdes på ett annat sätt, kan svaren och resultaten komma bli annorlunda. Ett annat urval med en annan grupp elever kan kanske ge andra resultat. Om intervjuer görs med elever som har valt att inte delta i arabiskalektioner, kan andra resultat komma i forskningen. Därför bör resultaten tolkas med försiktighet och inte generaliseras till andra grupper eller skolor utanför studiens omfattning.

Bilaga1 Mejl till skolrektor

Hej!

Jag heter Rasha Ajjan Elhadid från Göteborg universitet, jag skriver mitt examensarbete där syftet är att undersöka om nyanlända elever i årskurs 6 och deras upplevelse av modersmålsundervisning.

För att uppnå mitt syfte vill jag genomföra intervjuer med nyanlända elever på er skola.

Nyanlända elever i årskurs 6 som har arabiska som modersmål. I min undersökning kommer jag att förhålla mig till Vetenskapsrådets etiska principer som bland annat handlar om att alla som deltar i undersökningen är anonyma. Materialet jag får in kommer endast användas till mitt examensarbete. Om ni har några frågor angående undersökningen, kontakta mig via mejl. Tack i förhand!

Med vänlig hälsning
Rasha Ajjan Elhadid

Bilaga 2 Mejl till elevernas föräldrar mot intervjun

Kära föräldrar!

Jag heter Rasha Ajjan Elhadid från Göteborg universitet. Under denna termin skriver jag mitt examensarbete. I min uppsats tänkte jag göra en undersökning om nyanlända elever i årskurs 6 och deras upplevelse av modersmålsundervisning och hur den påverkar deras inläring av svenska som andraspråk. Jag kommer att ha intervjuer enskilt med eleverna i skolans lokaler. Alla elever som deltar i undersökningen kommer att vara anonyma och det är frivilligt att delta. Eftersom alla barn är omyndiga, behöver jag ert medgivande om deras barns deltagande i intervjuer. Jag kommer att träffa eleverna på skolan under modersmålslektion och berätta till dem också syftet med intervjuerna i god tid innan intervjuerna göras. Stort Tack i förhand!

Hälsningar/ Rasha Ajjan Elhadid

- A) Mitt barn får intervjuas.
- B) Mitt barn får inte intervjuas

Föräldrarnas underskrift

Referenser

- Alvesson, M. (2011). *Intervjuer: genomförande, tolkning och reflexivitet*. Malmö: Liber.
- Bunar, N. (2010). Nyänlanda och lärande. *Vetenskapsrådet*. Hämtat från Vetenskapsrådet: https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b5f/1529480533281/Nyanlaenda-och-laerande_VR_2010.pdf den 25 Mars 2023
- Christoffersen, L., & Johannessen, A. (2015). *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur.
- Denscombe, M. (2011). *Forskningshandboken*. Lund: Studentlitteratur.
- Dörnyei, Z. (den 12 Juni 2009). Motivation in second and foreign language learning. *Cambridge University Press*. Hämtat från Cambridge University Press: <https://www.cambridge.org/core/journals/language-teaching/article/abs/motivation-in-second-and-foreign-language-learning/CF6301F6C401F2CB511529925B298004>
- Dörnyei, Z., & Jill, H. (2013). *Motivating Learning*. New York: Routledge.
- Ebeling, G. K., & Otterup, T. (. (2018). *En bra början*. Lund: Studentlitteratur.
- Ganuza, N., & Hedman, C. (2018). Modersmålsundervisning, läsförståelse och betyg. *Diva.portal. Mastersuppsats* . Hämtat från Diva.portal: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1218268/FULLTEXT01.pdf>
- Hylténstam, K. (2007). *Att läsa och skriva*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling .
- Ladberg, G. (2000). *Skolans språk och barnets*. Lund: Studentlitteratur.
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022*. Skolverket. Hämtat från <https://www.skolverket.se/publikationsserier/styrdokument/2022/laeroplan-for-grundskolan-for-skoleklassen-och-fritidshemmet---lgr22>
- Parkvall, M. (2009). *Sveriges Språk- vem talar vad och var?* Stockholm: Morferm .
- Parkvall, M. (2015). *Sveriges språk i siffror: Vilka språk talas och av hur många?* Stockholm: Morferm.
- Parkvall, M. (den 31 Maj 2018). Arabiska Sveriges näst största modersmål. *Dagbladet*. Hämtat från Svenska Dagbladet: <https://www.svd.se/a/8wKoeA/arabiska-sveriges-nast-storsta-modersmal> den 21 Mars 2023
- SFS 2009:600. (u.d.). *Språklag*. Stockholm: Riksdagen. Hämtat från Sveriges Riksdagen: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spraklag-2009600_sfs-2009-600 den 14 April 2023
- SFS 2010:800. (2010). *Skollag*. Stockholm. Hämtat från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/
- Skolinspektion. (den 30 Juli 2009). Utbildning för nyanlända elever. *Skolinspektion* . Hämtat från Skolinspektionen: <https://www.skolinspektionen.se/beslut-rapporter-statistik/publikationer/kvalitetsgranskning/2009/utbildning-for-nyanlanda-elever/> den 02 April 2023

Vetenskapsrådet. (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. *Vetenskapsrådet*. Hämtat från Vetenskapsrådet:
https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

